

Molière, în care s-a remarcat pentru marile ei daruri comice Frosa Vlasto, actriță deopotrivă dăruită și în arta teatrului liric. Frosa Vlasto a purtat de altfel peste hotare cele învățate la școala „Filarmonice” și a atins culmile unei glorii nesperate, ea cucerind pur și simplu, sub numele Marcolini, entuziasmul unanim al publicului teatral muzical din Italia și Franța. Tirziu înapoiată în țară, Frosa Vlasto-Marcolini, purtând de astă dată numele soțului ei, Popescu, va cuceri în plină maturitate, alături de Matei Millo, și entuziasmul publicului român.

În afara *Amorului doctor*, elevii școlii de teatru a societății „Filarmonica” au mai avut prilejul să joace *Violențele lui Scapin*, *Doctor fără voie*, *Prețioasele ridicole*, *Amfitrion*, *Căsătoria silită*, precum și o seamă de tragedii de Voltaire și de Alfieri.

Condițiile politice în care a putut să activeze școala „Filarmonică” au fost însă previtregre pentru ca ele să nu ducă la un sfârșit trist, anume la închiderea ei prea timpurie, trei ani de la începerea activității sale, odată cu lichidarea însăși a Societății. Dar sămînța aruncată de școala în care a învățat Costache Caragiale și Eufrosina Popescu nu s-a pierdut. Dimpotrivă, în pofida vicisitudinilor pe care ocirmuiri reacționare le-au pus în fața încercărilor de a regenera și dezvolta firava plantă culturală a acestei școli, aceasta a știut să reziste, să se dezvolte și, prin emulii ei, să ajungă cu tot ceea ce este sănătos în moștenirea lăsată de ea, să-și trăiască astăzi puțința de a-și sărbători, în regimul nostru popular, eroicul ei început și glorioasa ei amintire.

La 125 ani de la inițierea primului așezământ de studii artistice teatrale în țara noastră, profesorii și elevii de teatru ai Institutului „I. L. Caragiale”, s-ar cuveni, sărbătorind amintirea evenimentului, să găsească un prilej nu numai de pioasă meditație, în ambianța popular ziditoare de azi, dar și de rodnice gânduri spre mai departe...

FL T.

Sara Manu

Era sub felinare camuflată. Era în timpul războiului când singura siguranță era nesiguranța în ziua de mâine, care atârna

deasupra capului ca sabia lui Damocles. Șuiere de sirenă, nopți albe în hrubele negre ale adăposturilor, lungi șiruri de morți pe front, păduri de cruci în cimitire, mormane de cadavre în gropile comune ale deportaților... Printre ele, licărele de speranță, cuvintele aproape magice ale păcii și libertății, răsărite în plină noapte pe zidurile caselor. Printre ele, furate, clipele de comuniune cu un om ori o carte bună, de revelație fugară a unei opere de artă sau a unui mare artist... Căci dictonul „înter arma silent musae” e numai pe jumătate adevărat.

În timpul războiului am cunoscut-o pe Sara Manu, acea nepămînteană floare care a îmbobocit atunci, și vai! pentru atît de scurtă vreme. Juca, la șasesprezece ani, propriul ei rol: fata bălaie, diafană ca îngerii, cîntată de „Cîntărețul tristeții sale”. Juca? N-aș putea spune. Era o prezență a grației, o absență a oricărei greutate și, mai mult decît o realitate, o aspirație. Te mirai, privind-o în cămașa lungă și albă, cum de atinge pămîntul cu tălpile, cum de nu i se văd aripile, cum se pot auzi de către urechi omenești sunetele glasului ei neomenesc de dulce...

Așa am cunoscut-o prima oară pe Sara Manu, și așa i-am iubit arta.

Prietene nu am fost niciodată. Dar între noi a existat totdeauna o comuniune ce se stabilește dincolo de legătura între spectator și un actor favorit, aceea a devoțiunii pentru artă și pentru triumful vieții. Căci Sara Manu era printre cei ce, în timpul războiului, nu tinjeau doar după zilele păcii, ea le apropia activ. Suavă ca un înger și totuși luptătoare pentru viață. Aceasta a fost totdeauna Sara Manu. Că o vedeam în jucăușa prințesă din *Cum vă place*, sau în sprințara Marcela din *Ciinele grădinarului* ori în delicata Olea din *Luna la țară* a lui Turgheniev, ea era mereu nouă, deși mereu una cu ea însăși, ca esențele, ca elementele naturale. Și dacă *Romeo și Julieta* e piesa pe care o prefer din toată imensa galerie shakespeariană, realitatea Julietei imi e legată de două prezențe: de a Mariei Botta, cu o inegalabilă putere de interiorizare, și de aeriana Sara Manu. O întilneam și în afara teatrului. Pe stradă, iarna, părea fetița de zăpadă a lui Ostrovski, gata să se topească la primele raze ale soarelui; la seminarul uni-

versității serale, atingea ideea, ardea odată cu ea și în ea; la recitalurile de poezie pentru pace, vibra în fiecare vers... Nu, nu vreau să mi-o amintesc bolnavă, slăbită, așa cum era în ultimul an. Și nu numai pentru că amintirea mă doare. Dar pentru că nu e adevărată. Dacă aș crede în lumea cerurilor, aș spune că Sara Manu s-a întors printre îngeri. În orice caz, ea a trecut de pe pământ în memorie, nu ca o „fată tină ră pe patul morții”, ci ca o mare artistă care și-a întrerupt cîntecul prea devreme.

Păcat că jocul actorului e o artă efemeră, neputîndu-i-se asigura obiectivarea în piatră. Păcat că Sara Manu nu ar fi putut spune despre sine (modestia însăși și tinerețea ar fi oprit-o în orice caz) *exegi monumentum*. Dar am înainte fotografiile ei, clipele fugare smulse eternei curgeri, și am în minte portretul, atît de învăluit și învăluit în același timp de umbra morții, pictat de Perahim. Și port în mine mai departe, ca parte din ființa mea intimă, amintirea emoției (oricît de contradictorie ar părea împerecherea acestor cuvinte) la fiecare nouă creație ce a rămas legată de numele Sarei Manu.

Veronica PORUMBACU

Ce e bine și ce n-ar fi rău ...

E vorba de activitatea obștească a teatrului nostru, Teatrul „C. Nottara”. Nu vreau să plictisesc cititorul cu o înșiruire, totuși trebuie să înșir. Și de aceea cu sistemă.

Supun părerii cititorului părerea mea. Un teatru lucrează pentru oamenii din afară, dar și pentru oamenii săi. Sper că acest truism nu va surprinde.

Deci pentru oameni:

— Sintem solicitați — și răspundem — de multe Case de cultură ale sindicatelor, instituții, întreprinderi, uzine. E un palmares care poate fi consultat și verificat la secretariatul nostru literar, ca de altfel, tot ceea ce pe scurt urmează.

Am lucrat o bucată de vreme în sala „Th. Neculuță” lingă Gara de Nord. Am

dat *Nota zero la purtare și Cauțiunea* și îndrăznesc să spun, cu succes.

A.R.L.U.S. ne-a cerut spectacolul *Secretul tinereții*, format din bucăți ale lui Poileakov, regizat și aranjat de Remus Nastu, care promite și n-ar fi rău să fie auzit.

În regiunea București, în sate și în Capitală, lucrează la căminele culturale cu brigăzile de amatori, cu echipele de teatru, Dem. Savu, A. Donos, C. Dinescu (cu intensă activitate la Casa de Cultură a Sindicatelor), N. Iacob, Val. Lefescu, I. Anghel, R. Bărbulescu. Rog colegii pe care i-am omis să mă ierte. Pentru viitor, toți citații și necitații vor continua, verbul acesta fiind cel mai potrivit cu intențiile teatrului nostru.

Am organizat o întîlnire cu spectatorii în legătură cu *Nota zero la purtare*, făcînd și un concurs „Cine știe cîștigă” — o maladie culturală recentă care socot că îmbogățește mintea. Urmează *Patriotica romină*, *Filumena Marturano* — și celelalte piese, pînă la tradiție.

Mulți oameni de teatru — din București și provincie — ne solicită textele pe care noi le tipărim pentru circulație internă, ca de exemplu: Stanislavski: *Munca actorului cu rolul*; Redgrave: *Căile și mijloacele de realizare actoricească*. Urmează extrase din Gordon Craig, caietul de regie pentru *Othello* al lui Stanislavski, și amintirile lui Charles Dullin. Dar n-o să ne oprim.

Am ținut și continuăm să ținem conferințe cu public — recunosc că mai mult cu familiile — privind istoria teatrului.

Pregătim — de ce nu și noi? — niște seri literare. François Villon, la care își va da concursul Romulus Vulpescu, traducătorul. Alte proiecte: poezia de dragoste la diverse popoare și o seară Rabelais. Cam atît, deocamdată.

Să nu uit. Să nu creadă cititorul că lucrurile la noi, în activitatea obștească, merg perfect. Dar tind. Poate n-ar fi rău să reluăm practica pieselor într-un act pentru deplasări, așa cum am făcut cu piesa *S-a întimplat la seceriș* de A. Donos. Poate n-ar fi rău să antrenăm în atari sarcini și actorii care deocamdată nu sint ocupați, și